

פרשת כי תצא

קצר ומעניין לפרשת השבוע

ד"ר הכנסת הקהילתי
אני מאזינין

זמני השבת

18:55	הדלקת נרות
19:05	מנחה
08:30	שחרית
10:00	תפילת ילדים
10:30	קידוש
18:00	מנחה
19:50	ערבית
19:49	צאת השבת

הודעות

בכל חמישי בשעה 20:30 שיעור של יהונתן וינטר.

משפחת סימנדס מזמינה את הציבור לקידוש הודיה לאחר התפילה.

סדנה לנוער - התנהלות נכונה עם כסף | משפט מחץ מעיף! במוצ"ש תתקיים סדנה לנוער בבית הכנסת הקהילתי שתעסוק בהתנהלות כלכלית נכונה.

"כי תהיין לאיש שתי נשים, האחת אהובה והאחת שנואה, וילדו לו בנים האהובה והשנואה, והיה הבן הבכור לשנואה. והיה ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור, כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שניים בכל אשר ימצא לו, כי הוא ראשית אונן, לו משפט הבכורה".

ההוראה של התורה ברורה: אהבה אינה גוברת על צדק. בעולם העתיק היו לבכור זכויות מיוחדות ומעמדו של האב עבר בד"כ בירושה לבכור. בנוסף קיבל הבכור ירושה כפולה ביחס ליתר היורשים. מבלי להתייחס לייחודיות הבכור, מטרת התורה היא שמירה על הסדר - ירושה עשויה לגרור סכסוכים שפוגעים במשפחה ובסביבה, וכשהתורה מגדירה את אופן הירושה היא מגבילה את יכולת האב לחלק את רכושו לפי שיקולי אהבה. ועם ההוראה הברורה, גם די ברור לקורא כי בניסוח המסוים - "אהובה ושנואה" ובהעדפת בן האהובה, מכוונת התורה את ההלכה כנגד פעולותיו של אדם מסוים - יעקב.

כשהתורה מתייחסת ליחסי יעקב ורחל, התורה מתארת את אהבת יעקב לרחל, את עבודתו שבע שנים "ברחל בתך הקטנה", את היות השנים כימים באהבתו אותה, את אהבתו אותה יותר מלאה ואת שבע השנים הנוספות שעבד עבורה. מול אהבתו לרחל, התורה מתארת ש-ה' ראה כי שנואה לאה ויפתח את רחמה, בעוד רחל נותרה עקרה. לאה יולדת את ראובן ומקווה שעתה יעקב יאהב אותה, וכשנולד שמעון היא אומר ש-ה' שמע שהיא שנואה אז נתן לה גם אותו.

האמנם היתה לאה שנואה? כמובן שלא, יעקב אהב את לאה, ויותר מכך - את רחל, אך בעיני לאה אהובה פחות נחזית כ-לא אהובה כלל, ושמות הילדים מעידים על כך.

ולא רק כאן מופיעה השנאה בקשר ליעקב אלא גם בעניין יוסף, שם מופיע שכשהאחים ראו שאבא יעקב אוהב את יוסף יותר מכל, שנאו אותו. הבנים הפחות אהובים הרגישו לא אהובים כלל ומתוך כך שנאו את האהוב, יוסף. זאת, למרות שיעקב כאמור אהב את לאה ואהב את כל בניו.

כשהגיע יעקב לשלב חלוקת הירושה, עשה את מה שהתורה הזהירה מפניו - העדיף את בן האהובה ושלל את זכות הבכור. כך נתן יעקב למנשה ואפרים, בני יוסף, מעמד של בנים, כראובן ושמעון, ובפועל נתן חלק כפול ליוסף.

התורה לא אומרת שיעקב נהג שלא כשורה וניתן למצוא במפרשים הסברים שונים ביחס לאי ההתאמה עם ההלכה שבפרשתנו, ובכל זאת הרמז של התורה לפעולותיו של יעקב ברור, ויש ברמז הזה מסר לצאצאיו: בהקשר המשפחתי, האהבה נושאת עימה סיכון; היא הרסה את חייו של יעקב פעם אחר פעם: ביחסים עם עשיו (כשיצחק אהב את עשיו ורבקה את יעקב), ביחסים בין נשיו וביחסים עם ילדיו.

לכן, כשיש חשש שהאהבה תוליד סכסוך, הצדק יגבר. האהבה היא אישית, הצדק הוא אוניברסלי ואינו נושא פנים, ואת האיזון בין שני אלו ניתן לראות גם באופן רחב יותר: כל אדם נברא בצלם אלקים ולישראל מעמד מיוחד, כפי שמופיע בשיר השירים: למלך הרבה מלכות ופילגשים ורעיה אחת; ישנה ברית עולמית שנכרתה עם נוח וברית מיוחדת שנכרתה עם אברהם וישראל. ההלכה לעיל בעניין ירושת בן השנואה, על אף שהיא נקודתית, מכריזה על היחס הדתי לאיזון שבין אהבה לצדק: האהבה נמצאת בלב החיים הדתיים, בציווי על אהבת האל, אהבת רעך כמוך ואהבת הגר, וביחסים החברתיים עלינו להעדיף את הצדק, בהיותו בסיס לקיום.

